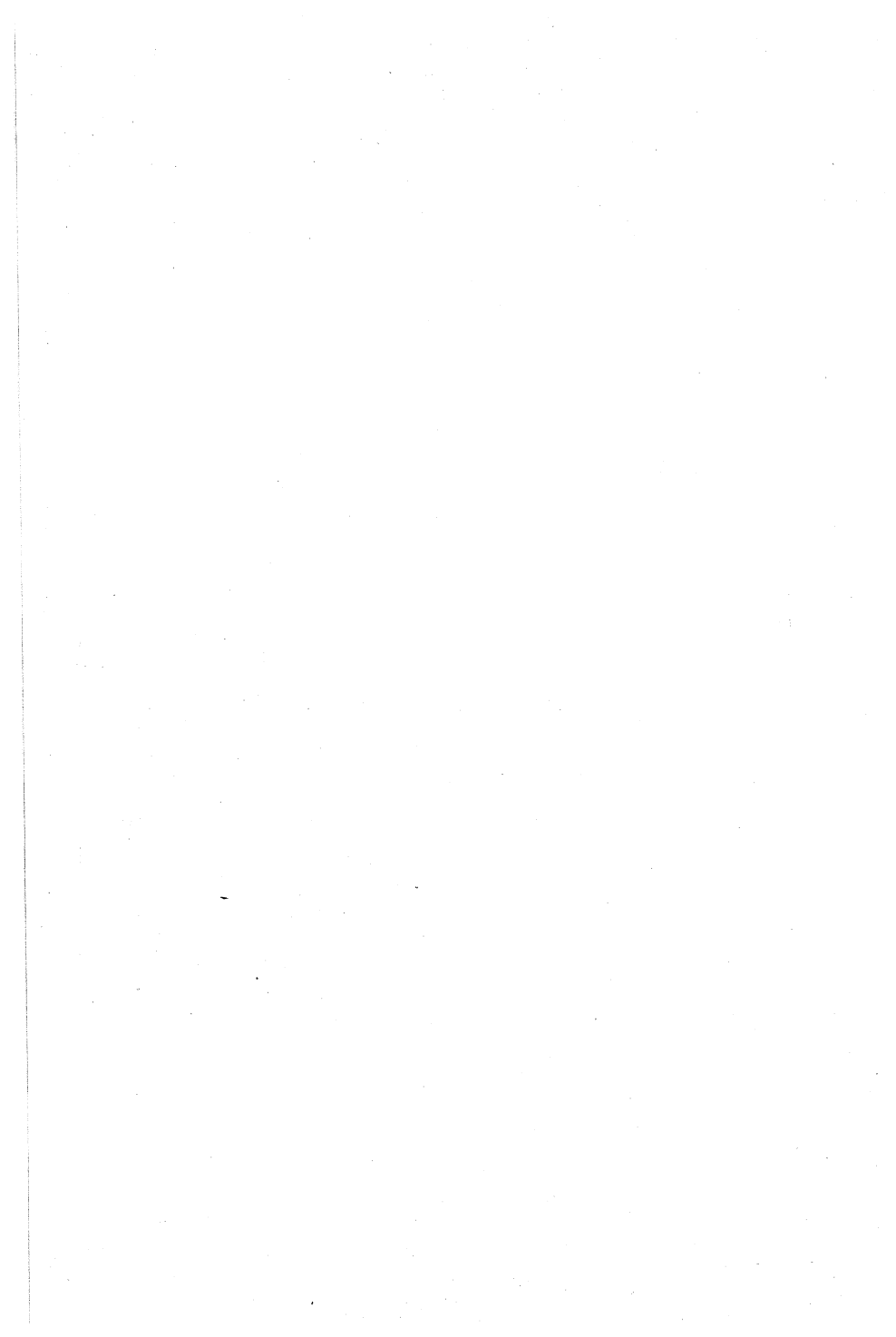

“SAĞ” LIKLI EĞİTİM

Bu makale Michael W. Apple'ın,
*Educating the “Right” Way:
Markets, Standards, God, and Inequality*
 (“Sağ” lıklı Eğitim :
Pazarlar, Standartlar, Tanrı ve Eşitsizlik)
(New York: Routledge Falmer, 2001)
adlı çalışmasının ikinci bölümüdür.

Giriş

Bundan önceki bölümde toplumun genel yönelimlerini betimledim. Bu yönelimlerin temelini oluşturan ideolojik dinamikleri çözümlemek için özgürlük gibi anahtar kavramları kullandım. Bu ve sonraki bölümde dikkatimizi eğitim üzerine çevireceğiz. Yani, tanımladığım gruplar içerisindeki unsurların her birinin eğitime ilişkin duruşlarını ele alacağız ve onların bu kitapta ve başka çalışmalarımda eğitim üzerindeki büyük oranda olumsuz etkilerinden birkaçına değineceğiz.

Belirttiğim gibi, eğitimde bir gericilik dönemine girmiş bulunuyoruz. Eğitim kurumlarımız tam bir başarısızlık içinde olduğu görülüyor. Okullara yüksek terk oranları, “işlevsel okuryazarlık”taki düşüş, disiplinin ve standartların kaybolması, “gerçek bilgiyi” ve ekonomik açıdan faydalı becerileri öğretmekteki başarısızlık, standart sınavlardaki düşük puanlar gibi bir çok suçlama yöneltiliyor. Bize bütün bunların, işsizliğe, yoksulluğa, ekonomik verimliliğin düşmesine, uluslararası alanda rekabetçiliğin kaybolmasına vs. sebep olduğu söyleniyor. Bu anlayışa göre, “ortak kültüre” yapılacak bir dönüş, okulları daha verimli kılacak ve özel sektöre daha duyarlı hale getirecektir. Bunu yaparsak sorunlarımız çözülecektir.

Bütün bunların altında eşitlikçi norm ve değerlere karşı bir saldırı yatmaktadır. Eleştirmenlerin retorik fantezilerinde gizli olsa da, kültürel ve politik alanda “fazla demokrasi” özü itibarıyla “bizim” gerileyen ekonomimizin ve kültürü-

müzün belli başlı nedenlerinden biri olarak görülmektedir. Benzer eğilimler başka ülkelerde de oldukça belirgindir. Gerilemenin çapı, eğitimdeki sağcı çabalarla geçirilmiş yaklaşık on yılı "eşitlikçiliğin devri kapandı" diyerek değerlendiren Thatcher kabinesinin eski Eğitim ve Bilim Bakanı Kenneth Baker'ın sözlerinde yakalanabilir.¹ O böyle derken kararlı bir şekilde olumlu konuşmaktaydı, olumsuz değil.

Eşitlikçi ideallere karşı bu saldırıların temsil ettiği tehdit çoğunlukla bu kadar açık ifade edilmemektedir, çünkü bu saldırılar, tam bir kriz içerisinde olduğu kabul edilen eğitim sisteminde rekabeti, meslekleri, standartları ve kaliteyi "geliştirme" söyleminde dile getirilmektedir. Bu söylem çok açık olarak Britanya'daki "bugünün İşçi Partisi" ve Amerika Birleşik Devletleri'nin benzer politikalarında mevcuttur. Bir çok açıdan her iki ülkenin eğitim politikaları daha önceki muhafazakar hükümetlerce oluşturulan eğilimleri devam ettirmektedir.

Bununla birlikte, olup biteni yalnızca hakim ekonomik seçkinlerin kendi iradelerini eğitime empoze etme çabalarının sonucu olarak görmek fazla yüzeysel olur. Bu saldırıların birçoğu, eğitimi yeniden ekonomik gündeme dahil etme girişimlerini temsil etmektedir. Yine de, bu saldırılar tamamen ne bu dahil etme girişimlerine ne de yalnızca ekonomiyle sınırlı olmaya indirgenemezler. Kültürel alandaki ve ırk, toplumsal cinsiyet ve cinsellik alanındaki mücadeleler sınıf ittifakları ve sınıf iktidarı ile örtüşmektedir.

Eğitim bir mücadele ve uzlaşma alanıdır. Ayrıca bir olarak hizmet kurumlarımızın ne yapması, kime hizmet etmesi ve bu kararları kimin vermesi gerektiğine ilişkin daha geniş ça-

tışmaların sergilendiği bir alan olarak ortaya çıkar. Ve yine de, eğitim kendi başına, eğitim politikası, finansmanı, müfredatı, pedagojisi ve değerlendirmesine özgü kaynakların, iktidarın ve ideolojinin iç içe geçtiği arenalardan biridir. Bu yüzden, eğitim hem neden hem sonuç, hem belirleyici hem de belirlenendir. Bundan dolayı, hiçbir makale tek başına bu karmaşık tabloyu bir bütün olarak yansıtamaz. Bunun yerine benim yapmayı umduğum, muhafazakar yönlere kayan Amerikan eğitimini çevreleyen temel gerilimlerin bir taslağını çıkarmaktır. Buradaki anahtar kelimelerden biri yönlerdir. Tezlerim açısından kelimenin çoğul olarak kullanımı hayati önem taşımaktadır, çünkü, belirttiğim gibi sağ kesim içerisinde çok yönlü ama zaman zaman çelişkili ve yer yer çatışan eğilimler mevcuttur.

Bu bölümdeki vurgum daha çok ulusal olsa da, uluslararası bağlama oturtmaksızın Amerika Birleşik Devletleri'ndeki halihazırda yürürlükte olan eğitim politikasını anlamak mümkün değildir. Bu yüzden, yüksek standartlara, daha katı sınavlara, istihdama yönelik eğitime ve genel anlamda eğitim ve ekonomi arasında daha yakın bir ilişkiye ve bunun gibi birçok şeye yönelik vurgunun ardında yatan uluslararası rekabette kaybetme, para ve işlerin Japonya'ya ve artan oranda "Asya Kaplan"ı ekonomilerine, Meksika'ya ve başka yerlere kaptırılması korkusuydu (bu her ne kadar Asya'da yaşanan ekonomik sarsıntı yoluyla çözüme kavuşturulmuş olsa da).ⁱⁱ Aynı şekilde, Amerika Birleşik Devletleri'nde ortak kültürün seçici bir vizyonunu yeniden kurmak, İngiliz dili, din ve 'batı geleneği' üzerine daha fazla vurgu yapmak için yapılan açık baskılar, Latin Amerika, Afrika ve Asya

hakkındaki kültürel korkularla derinden ilgilidir. Bu bağlam, tartışmam açısından bir arka plan sağlamaktadır.

Sağa dönüş, sağın geniş-tabanlı bir ittifak oluşturma yönündeki başarılı mücadelesinin bir sonucudur. Bu yeni ittifakın bu kadar başarılı olmasının nedeni kısmen bu sağduyu üzerine yapılan savaşı kazanabilmesidir.ⁱⁱⁱ Diğer bir deyişle, farklı sosyal yönelimleri ve pratikleri yaratıcı bir şekilde birleştirmekte ve onları sosyal refah, kültür, ekonomi ve bu bölümde göreceğimiz üzere eğitim ile ilgili meselelerde kendi genel liderliği altında düzenlemektedir. Bunun sosyal politikalar alanındaki hedefi “muhafazakar modernleşme” olarak adlandırdığım kavramdır.^{iv}

Giriş bölümünde de belirttiğim üzere, bu ittifak içerisinde dört ana unsur vardır. Her biri kendi kısmi görece tarih ve dinamiklerine sahip; fakat yine her biri daha genel anlamda muhafazakar hareketin içerisine eklemlenmiş durumdadır. Bu unsurları, neoliberaler, yeni muhafazakarlar, otoriter popülistler ve yukarı doğru akışkan meslek ve yönetici yeni orta sınıfın belli bir kesimi oluşturmaktadır. Burada; bu ilk iki grup- özellikle neoliberaler- şu anda eğitimde “reform” yapacak bu ittifakın lideri durumunda oldukları için bunları özellikle vurgulayacağım. Ancak, hiçbir şekilde sonraki iki grubun gücünü göz ardı etmek istemem.

Neoliberalizm: Okullar, Tercihler ve Demokrasi

Bundan önceki bölümde neoliberalerin muhafazakar modernizasyonu destekleyen ittifak içerisinde en güçlü unsur

olduğunu belirtmiştim. Onlara zayıf devlet vizyonu rehberlik etmektedir. Buradan hareketle, onlara göre özel olan her şey iyi ve kamuya ait olan her şey ise mutlaka kötüdür. Okul gibi kamu kurumları paranın akıtıldığı –ve güya kaybolduğu- fakat hedeflenene yakın sonuçlar dahi sağlamayan kara deliklerdir. Neoliberaler için hepsinden güçlü bir diğer rasyonelite - ekonomik rasyonelitate- vardır. Verimlilik ve maliyet-fayda analizinin etiği baskın normlardır. Tüm insanlar kendi kişisel yararlarını azami ölçüde arttıracak şekilde davranmak durumundadır. Aslında, bu görüşün ardında bütün rasyonel aktörlerin hareket tarzının bu olduğu yönünde ampirik bir iddia yatmaktadır. Ancak bu sosyal motivasyonun yansız bir tarifi olmaktan ziyade, dünyanın tamamen açgözlü bir sınıf tipinin değersel özellikleri etrafında inşasıdır.¹

Bu görüşün temelinde yatan, öğrencileri beşeri sermaye olarak gören bakış açısidir. Dünya ekonomik açıdan son derece rekabetçidir ve –geleceğin emekçileri olarak- öğrenciler verimli ve etkin bir rekabet için gerekli becerilerle ve tavırlarla donatılmak zorundadır.² Üstelik, bu ekonomik hedeflerle doğrudan bağlantılı olmayan okullara harcanan tüm paralar şüphelidir. İşin gerçeği, “kara delikler” olarak, okullar ve diğer devlet hizmetleri şu anki işleyiş ve denetim şekilleri ile özel girişime gitmesi gereken ekonomik kaynakları israf etmektedirler. Bu nedenle, okullar geleceğin çalışanları olarak çocuklarımızı başarısızlığa mahkum etmekle kalmamakta, ayrıca neredeyse tüm kamu kurumları gibi bu toplumun finansal kaynaklarını tüketmektedirler. Bu kısmen “üretenlerin egemenliği” sonucudur. Okullar, öğretmenler ve devlet bürokratları için inşa edilir, ‘tüketiciler’ için değil. Profesyo-

nellerin ve bencil devlet çalışanlarının taleplerine karşılık verirler, kendilerine bağlı tüketicilerin değil.

Buradaki "tüketici" düşüncesi çok önemlidir. Neoliberaler açısından dünya özünde devasa bir süpermarkettir. "Tüketici tercihi" demokrasinin garantörüdür. Aslında, eğitim sadece ekmek, araba ve televizyon gibi bir başka ürün olarak görülmektedir.³ Kupon(*) ve tercih planları ile eğitimi piyasaya sokmak, onu büyük oranda kendi kendini düzenler hale getirecektir. Bu planlarda bir yurttaşın ideali, bir müşterinin idealinden farklı olamaz. Demokrasi, politik bir kavram olmasından öte, tamamıyla ekonomik bir kavrama dönüştürülmektedir. Bu tür politikaların mesajı en iyi "aritmetik maddecilik" olarak adlandırılabilir. Burada herhangi bir bağı olmayan birey -tüketici olarak- ırksızlaştırılır, sınıfsızlaştırılır ve cinsiyetsizleştirilir.⁴

Aslında tüketici ve süpermarket metaforları burada oldukça yerindedir. Tam da gerçek hayatta olduğu gibi, süpermarkete gidip oradaki benzer ve farklı ürün seçenekleri arasında tercih yapacak bireyler vardır. Ve, en iyi şekilde "postmodern" tüketim olarak adlandırılacak eyleme katılanlar vardır. Onlar süpermarketin dışında durur ve yalnızca imajı tüketebilirler.

Neoliberalizmin bütün projesi, suçlu egemen grupların kararlarından alarak kamuya ve fakir insanlara yıkmaya dayanan daha kapsamlı bir süreçle bağlantılıdır. Her şeyden öte, sermaye kaçışına neden olma ve fabrikaları zayıf sendikalara sahip -eğer varsa- çevreyle ilgili yasaların çok az olduğu ve baskıcı hükümetlerin hüküm sürdüğü ülkelere taşıma kararı devletin değildi. Ayrıca, krizde umutları, okulları ve top-

lulukları ile birlikte işlerini ve fabrikaları kaybetmeyi seçen Joseph ve anne-babasının da dahil olduğu gibi işçi sınıfı ve fakir topluluklar değildi. Aynı şekilde birleşmeler ve şirket evlilikleri ve borçlanma yoluyla şirket satın alma operasyonlarıyla milyonlarca işçiyi- ki bunların çoğunluğu okulda gayet başarılıydılar- işten çıkarmayı seçenler onlar değildi.

Neoliberal politikalar, üretenden çok tüketiciye yaptıkları vurguyla, kamu çalışanlarına yönelik daha kapsamlı bir saldırının parçası olarak da görülmelidir. Özellikle eğitimde, bu politikalar aşırı güçlü ve masraflı algılanan öğretmen sendikalarına karşı bir saldırı oluşturmaktadır. Planlanarak yapılmamış olsa da, Amerika'da -diğer bir çok ülkede de olduğu gibi- öğretmenlerin çoğunluğu kadınlar olduğu için, bunun kadın emeğine karşı daha uzun bir geçmişe sahip saldırıların bir parçası olarak yorumlanması gerekir.⁵

Yeni hegemonyacı ittifakın neoliberal katmanlarından türemiş farklı politik inisiyatifler vardır. Çoğu ya okul ile ekonomi arasında daha sıkı bağlar oluşturma ya da okulların kendisini piyasanın içine yerleştirmeye odaklanmış durumdadır. İlki "okuldan işe" ve "istihdam için eğitim" gibi yaygın öneriler ve "şişirilmiş devlet"e karşı masrafları azaltıcı görüşlerle temsil edilmektedir. Sonraki de en az ilki kadar yaygındır ve giderek güçlenmektedir. İkinci görüş, kupon ve seçenek programları için öne sürülen gerek ulusal gerekse uluslararası önerilerle temsil edilmektedir.⁶ Bunlar özel ve dini okullara kamudan para sağlamayı kapsıyor (her ne kadar oldukça tartışmalı öneriler olsa da). Bunun ardında okulları piyasa rekabetinin disiplini altına sokma planı yatmaktadır. Bu tür "piyasa benzeri çözümler", özel veya dini okullara kupon mekanizmalarıyla kaynak sağlamayla ilgili, kararı

kesinleşmiş ya da şu anda yakından takip edilen önemli adli davalara konu olup tüm ülkedeki en hararetli ve bölücü tartışmalar arasında yer almıştır.⁷

"Tercih" savunucularının bazıları, ancak ebeveynlere daha fazla "söz" ve seçim hakkı verilerek azınlık aileleri ve çocukları için bir "eğitimsel kurtuluş" olanağı sağlanabileceğini iddia etmektedirler.⁸ Örneğin, Moe, yoksul kesimin "kötü okulları terk etme ve iyilerini arama" hakkını kazanmasının, en iyi olasılıkla "ortodoks olamayan bir ittifak" yoluyla gerçekleşebileceğini iddia etmektedir.⁹ Yoksullar, ancak Cumhuriyetçiler ve iş dünyası ile- sistemi dönüştürmeye sözde istekli olan en güçlü gruplar- ittifak kurarak başarılı olabilirler.

Bir sonraki bölümde daha ayrıntılı bir şekilde ortaya koyacağım gibi, eğitimde "piyasa benzeri" oluşumların sınıf ve ırk kavramını çevreleyen mevcut sosyal bölünmelerin derinleşmesine yol açtığına dair gittikçe artan miktarda ampirik kanıt bulunmaktadır.¹⁰ Kupon ve seçenek planlarının sözde açık hedefi yoksul insanlara devlet okullarına gitmeme hakkı vermektir. Şimdiki ise, bunların uzun dönemli nihai sonuçları arasında, devlet okullarından özel ve dini okullara "beyaz göç"ü artırmak ve varlıklı beyaz ailelerin devletin mali krizinin zayıflatıcı etkilerinden gittikçe daha fazla mustarip olan devlet okullarını desteklemesini sağlamaktır. Bunu yapmak için bu varlıklı beyaz ailelerin vergi vermeyi reddedebileceği şartları yaratabileceğine dair giderek daha ikna edici bir hal alan savlar vardır. Sonuç, eğitimde daha fazla *apartheid*'tir, daha az değil.¹¹

Whitty, Amerika Birleşik Devletleri deneyiminden elde edilen sonuçlara ilişkin kendi değerlendirmesinde, seçenek ta-

raftarlarının eğitimde rekabetin dezavantajlı konumdaki çocuklara şu an sahip olmadıkları fırsatları vermenin yanısıra, okulların verimlilik ve duyarlılığını yükselteceğine ilişkin varsayımlarının boş bir ümit olabileceğini savunmaktadır. Bu ümitler şimdi gerçekleşmiyor ve "daha derin sosyal ve kültürel eşitsizliklere karşı koymak için hiçbir şey yapmayan daha kapsamlı politikalar bağlamında" gelecekte de bu ümitlerin gerçekleşmesi pek olası görünmüyor. Whitty'nin daha sonra ifade ettiği gibi, "Çok katmanlı bir toplumda parçalanmış karar verme süreçleri herkese eşit fırsat sağlıyor gibi görünebilir, fakat karar verme sorumluluğunu kamudan özel alana kaydırmak, gerçekte eğitimin kalitesini herkes için yükseltmeye yönelik kolektif eylem fırsatını azaltabilir"¹²

Bu görüş, " günümüzdeki eğitim reformu hareketinin üzüntü verici ironik yanı; piyasa bazlı fikirleri temel alan okul tarihi önerileriyle aşırı özdeşleşme sonucu, sosyal sorunları ele alan radikal reformlar düşünmeye sevk eden sağlıklı güdü, ortak müzakere ve ortak tepki verme potansiyelini daha da azaltan girişimlere yönlendirilebilir" diyen Henig tarafından onaylanmaktadır.¹³ Bu, neoliberal politikaların uygulamada geleneksel sosyal sınıf, ırk ve toplumsal cinsiyet hiyerarşilerini yeniden üretebileceği gerçeği ile birleşince durum ciddi bir şekilde durup düşünmeyi gerektirmektedir.¹⁴

Neoliberalizmin ikinci bir şekli daha vardır. Bu, okulların sermayenin dile getirdiği ihtiyaçları karşılaması şartıyla okullar için daha fazla kamu veya özel sektör parası harcamaya isteklidir. Bu yüzden, eğitim sistemimizi, ekonomimizi daha rekabetçi bir duruma getirme projesi ile daha sıkı

ilişkilendiren politikalar ve "reformlar" için kaynaklar sağlanmaktadır. İki örnek bu tutum hakkında bir ipucu verebilir. Bir çok eyalette okulları ve üniversiteleri eğitim ve iş dünyası arasında daha yakın bağlar oluşturmaya yönelen yasalar çıkmıştır. Örneğin Wisconsin eyaletinde, tüm öğretmen yetiştirme programları geleceğin tüm öğretmenleri için "istihdama yönelik eğitim" üzerine tanımlanabilir deneyimler oluşturmak ve eyaletteki tüm devlet ilk ve orta öğretim kurumları, resmi eğitim programında istihdama yönelik eğitimin unsurlarına yer vermek zorunda kalmışlardır.¹⁵

İkinci örnek, olası sonuçları bakımından daha az önemliymiş gibi görünmektense de, gerçekte eğitim politika ve uygulamalarının neoliberalizmin ideolojik gündemine yeniden entegrasyonunun güçlü bir ifadesidir. Burada bahsettiğim, ülkedeki tüm orta okul ve lise öğrencilerinin (her ne kadar şu anda eyaletler bütçe fazlalığı yaşasalar da, bu öğrencilerin birçoğu genel mali kriz nedeniyle maddi açıdan zor durumdadırlar) %40'dan fazlasının kayıtlı olduğu okullara yayın yapan, kar amaçlı bir televizyon ağı olan Channel One'dır. Bu "reform" da okullara, özel bir medya kuruluşu tarafından "ücretsiz" bir uydu anteni, 2 VCR ve her sınıf için televizyon monitörleri verilirken aynı zamanda öğrenciler için ücretsiz haber yayını da sunulmaktadır. Teçhizat ve haber yayını karşılığında ise tüm katılımcı okullar, öğrencilerinin her gün Channel One'ı izleyeceğini garanti eden 3-5 yıllık bir sözleşme imzalamak zorundadır.

Bu ilk bakışta nispeten iyi niyetli bir uygulama gibi görünmektedir. Ne var ki, teknik donanımın özelliği nedeniyle yalnızca Channel One izlenebilmekte ve öğrenciler -kontrat ge-

reği - haber yayınları ile birlikte önde gelen fast-food, spor giyim ve diğer şirketlerin reklamlarını da zorunlu olarak izlemek durumunda kalmaktadırlar. İşin özünde , öğrenciler şirketlere esir dinleyiciler olarak satılmaktadırlar. Öğrenciler kanun gereği okulda bulunmak zorunda olduklarından, ABD, dünyada gençliğinin, garanti (esir) bir izleyici topluluğuna sahip olmak için Channel One'da reklam vermenin yüksek maliyetini karşılamaya istekli şirketlere bir meta olarak satılmasına bilinçli olarak izin veren ilk ülkelerden biridir. Böylece, neoliberalizmin bazı şekillerinde yalnızca okullar piyasa malına dönüştürülmekle kalmayıp, şimdi çocuklarımız da birer metaya dönüştürülmektedir.¹⁶

Belirttiğim gibi, eğitimdeki muhafazakar politikalar çekiciliği kaynağını büyük oranda bizim demokrasinin ne olduğu, kendimizi sahip olmak isteyen bireyler ("tüketiciler") olarak görüp görmediğimiz ve eninde sonunda piyasanın işleyişine nasıl baktığımızla ilgili sağ duyumuzdaki büyük değişikliklerden almaktadır. Eğitimdeki neoliberal politikaların ve genel olarak neoliberal sosyal politikaların altında yatan, piyasaların temel adalet ve hakkaniyetine olan inançtır. Piyasalar eninde sonunda kaynakları emeğe göre etkin ve adil bir şekilde dağıtacaktır. İsteyen herkese sonunda iş yaratacaklardır. Yurttaşlara (tüketicilere) daha iyi bir gelecek sağlamak için mümkün olan en iyi mekanizma piyasadır.

Bundan dolayı, neoliberal görüşlerde belirleyici konumdaki ekonominin gerçekte nasıl bir şey olduğunu mutlaka sormamız gerekmektedir. Ancak, neoliberallerin teknolojik olarak gelişmiş olan işlerin ağır, sıkıcı ve istihdam sorunu yaşanan işlerin yerine geçeceğiyle ilgili çizdiği olumlu tablonun tersi-

ne piyasayı ne kadar serbest bırakırsak bırakalım, çocuklarımız ve okullarla ilgili hiç bir şeyin olumlu yönde gelişmediği görülmektedir. Maalesef şu açıktır ki, piyasalar insanların hayatlarında üretken oldukları kadar yıkıcıdır da. ¹⁷

Örneğin neoliberallerin eğitim sisteminin büyük bölümünü bağlamamızı istedikleri ücretli emek piyasasını ele alalım. Yüksek teknolojiye dayalı işlerin oranındaki artışa rağmen, ABD nüfusunun giderek daha büyük bir bölümünün istihdam edileceği işler yüksek beceri gerektiren, teknik açıdan saygın pozisyonlar olmayacaktır. Durum tam da bunun tersi olacaktır. Ücretli işçi piyasası gittikçe artan bir oranda perakende, ticaret ve hizmet sektöründeki düşük ücretli, mekanik işlerin hakimiyetine girecektir. Bir olgu bunu çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. 2005 yılına kadar bilgisayar uzmanlarına, sistem analistleri, fizik tedavi uzmanları, yöneylem analistleri ve radyoloji teknisyenlerinin toplama için yaratılandan daha fazla iş kasiyerler için yaratılacaktır. Aslında, yeni işlerin %95'inin hizmet sektöründe olacağı tahmin edilmektedir. Bu sektör kişisel bakım, evde hasta bakımı, toplum hizmeti (ki bunların bir çoğu sosyal harcamalarda yapılan kesintilerden ötürü işlerini kaybettiler veya kaybediyorlar), otel, pansiyon ve restoran çalışanları, taşımacılık sektörü çalışanları ve memuriyetle ilgili hizmetleri kapsıyor. Dahası, gelecek 10 yılda iş alanındaki genişlemenin çoğundan sorumlu olacak 10 mesleğin 8'ini şunlar oluşturmaktadır: perakende satış elemanları, kasiyerler, ofis çalışanları, tır şoförleri, garsonlar, hasta bakıcılar, yemek servisi çalışanları ve kapıcılar. Bu mesleklerin çoğunun yüksek düzeyde eğitim gerektirmediği açıktır. Önemli bir kısmı düşük ücretli, sendikası, geçici, yarı zamanlı ve sosyal haklara sahip olmayan

ya da düşük oranda sahip olan pozisyonlardır. Ayrıca bir çoğu, emeğin varolan ırk, cinsiyet ve sosyal sınıfa göre ayrımla bağlantılıdır ve bu çoğunlukla ayrımları daha da kötüye götürmektedir.¹⁸ Karşımıza çıkan yeni ekonomi budur; bizi piyasaya güvenmeye zorlayan neoliberallerin çizdikleri aşırı derecede iyimser tablo değildir.

Neoliberaller, bireyin toplum içindeki değerinin nihai kıstası olarak piyasayı almanın eğitim ve sosyal hayata ilişkin kararlarımızda politikayı ve refakatçisi usdışılığı ortadan kaldıracığını iddia etmektedirler. Verimlilik ve maliyet fayda analizi toplumsal ve eğitimsel dönüşümün motorları olacaktır. Ancak, böylesi bir "ekonomikleştirme" ve "depolitizasyon" stratejisinin nihai sonuçlarından biri, bu toplumu çok derinlerde tanımlayan, kaynaklar ve iktidardaki büyüyen eşitsizliklere müdahale etmeyi daha da zorlaştırmak olacaktır. Nancy Fraser bu süreci aşağıdaki şekilde açıklıyor:

Erkek egemen kapitalist toplumlarda, "politik" olan, normalde "ekonomik" olanın ve "aileye özgü" ya da "kişisel olan"ın zıttı olarak tanımlanır. Bundan dolayı, burada, toplumsal söylemleri depolitize eden iki ana kurum kümesi tanımlayabiliriz: İlk olarak aileyle ilgili kurumlar -özellikle ailenin yerleşik normlara uygun biçimleri, yani erkeğin aile reisi olduğu modern çekirdek aile; ve ikinci olarak, resmi kapitalist sistemin ekonomik kurumları, özellikle ücretli işyerleri, piyasalar, kredi mekanizmaları ve "özel" girişim ve kuruluşlar. Aileye özgü kurumlar belli meseleleri kişiselleştirerek ve/veya aile meselesi haline getirerek depolitize ederler. Bu sorunları, kamuyu ilgilendirenin ya da politik ola-

nın aksine özel-aileye özgü veya kişisel-aile meselesi olarak gösterirler. Diğer yandan, kapitalist sistemin resmi ekonomik kurumları, belli meseleleri ekonomi bağlamında değerlendirerek depolitize ederler. Burada söz konusu olan meseleler; piyasanın kişilerden bağımsız zorunlulukları, "özel" mülkiyet hakları ya da yönetici ve planlamacıları ilgilendiren meseleler olarak sunulur ve bunların tümü politik meselelerden ayrılmış gibi gösterilir. Her iki durumda da sonuç, insanların gereksinimlerini yorumlamak amacıyla ilişkiler zincirinin ara halkalarının atlanmasıdır: yorumsal zincirler kesilip kısaltılarak, "aileye özgü" ve "ekonomik" olanı politik olandan ayıran sınırların dışına taşmaları önlenmiş olur.¹⁹

Depolitizasyon sürecinin kendisi ekonomik, politik ve kültürel iktidar açısından yoksun kesimlerin ihtiyaçlarının doğru bir şekilde işitilmesini ve sorunun gerçek boyutuyla ele alınmasını zorlaştırmaktadır. Fraser'e göre bu, "ihtiyaç söylemleri" nin piyasa terimleri ve "özel" güdümlü politikalar cinsinden ifade edilmesinin sonucudur.

Amaçlarımız açısından burada, temel iki tür ihtiyaç söyleminden bahsedebiliriz. İlki muhaliif ihtiyaç söylemleridir. Bunlar, ihtiyaçlar aşağıdan politize edildiğinde ortaya çıkmakta ve hakimiyet altındaki sosyal gruplar adına yeni muhalif kimliklerin kristalleşmesinin bir parçasını oluşturmaktadır. Bir zamanlar, büyük oranda "özel" meseleler olarak görülen şeyler şimdilerde daha geniş bir siyasi arenaya taşınmaktadır. Cinsel taciz, iş dünyasındaki ırk ve cinsiyet ayrımı, eğitim kurumları ve iktisadi kurumlardaki pozitif ayrımcılık

politikaları bir zamanlar "mahrem" iken şimdi açıkça ortaya konulan ve "aileye ait" alana hapsedilmeleri artık mümkün olmayan sorunlar haline gelmiştir.²⁰

İkinci tür ihtiyaç söylemini ise yeniden özelleştirme söylemleri olarak adlandırabiliriz. Bunlar yeni ortaya çıkan muhalif formlara bir cevap niteliğindedir ve bu formları yeniden "özel" yada "aileye özgü" alana itmeye çalışmaktadır. Sıklıkla sosyal hizmetleri parçalamayı ya da azaltmayı, "özel" girişi kanunlardan kurtarmayı, ya da fazladan ihtiyaçlar olarak görülenleri önlemeyi amaçlamaktadırlar. Bu açıdan, yeniden özelleştirmeciler, örneğin, aile içi şiddet gibi meseleleri açık politik söylemden uzak tutmaya ve bunu tamamen bir aile meselesi olarak tanımlamaya çalışabilirler. Ya da, bir fabrikanın kapatılmasının politik bir mesele değil, özel mülkiyetin vazgeçilemez bir ayrıcalığı olduğunu ya da kişisel olmayan bir piyasa mekanizmasının doğruluğu tartışılmaz bir kuralı olduğunu iddia edeceklerdir.²¹ Bu olayların her birinde, yapılması gereken fazladan ihtiyaçların kontrolden çıkması olasılığına karşı koymak ve bu meseleleri depolitize etmektir.

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki eğitim politikasında, bu süreçlerin bir çok açık örneği vardır. Kaliforniya eyaleti iyi bilinen bir örnektir. Eyalet yönetiminde, üniversiteye öğrenci kabul politikalarında ve kimi başka durumlarda, pozitif ayrımcılık ilkelerinin uygulanmasının yasaklanması bağlayıcı bir referandumda çok büyük bir çoğunlukla kabul edilmişti. Çünkü "yeniden özelleştirmeciler" bu tür politikaları "kontrol dışı" ve "kişisel liyakata" ilişkin kararlara uygun bir devlet müdahalesi olarak sunan reklam kampanyasına yüklü miktarda para harcamışlardı. Bu, bir kaç eyalette

daha benzer ve oldukça tartışmalı girişimlere yol açtı. Kimin bilgisinin öğretilmesi gerektiği, okulların politika ve uygulamalarının kimin kontrolünde olacağı ve okulların nasıl finanse edileceği gibi ihtilaflı konuların piyasanın kararına bırakıldığı kupon planları, eğitimle ilgili gereksinimleri "depolitize" etmeye yönelik bu tür girişimlerin bir başka önde gelen örneğini oluşturuyor. Son olarak, "emeğin vasıflarının" tanımlanmasında temel sorumluluğu özel sektöre vermek - ki bu, işin gerçekte yapılandırılma, denetlenme ve karşılığının verilme yöntemlerinin eleştirilebilmesi olasılığını yok eden bir harekettir- işin tanımının hem "özel" bir konu, hem de tamamen teknik bir seçim olarak ele alınarak sorgulanamaz hale getirilmesine imkan tanımaktadır. Bütün bunlar yeniden özelleştirmeci söylemlerin yükselen gücünü göstermektedir.

Bu vakalarda neler olduğunu anlamakta bize yardımcı olacak bir ayrım "değer" ve "anlam" meşrulaştırması arasındaki ayrımdır.²² Bu ikisi, güçlü kesimlerin ya da eyaletlerin otoritelerini meşrulaştırmakta kullandıkları farklı birer stratejiye işaret etmektedir. İlk stratejide (değer) meşrulaştırma, insanlara vaad edilmiş olanları gerçekten vererek sağlanmaktadır. Bunun için, sosyal demokrat eyalet halkın desteğinin devamı karşılığında topluma sosyal hizmet sunabilir. Eyaletin bunu yapması çoğunlukla muhalif söylemlerin toplumsal arenada daha fazla güç kazanarak kamusal olanla özele ait olan arasındaki sınırı tekrar tanımlamak noktasında daha fazla iktidara sahip olmasının sonucudur.

Anlam stratejisi olan ikincisinde ise eyaletler ve/veya ege-men gruplar insanlara ifade ettikleri ihtiyaçları karşılayan

politikaları sunmaktansa, sosyal ihtiyacın anlamını çok farklı bir hale dönüştürmeye çalışırlar. Böylelikle, daha güçsüz insanlar “daha fazla demokrasi” ve daha duyarlı bir devlet isterlerse, yapılacak olan şey, insanların taleplerini karşılayacak “değeri” vermek değildir, çünkü bu insanlar ihtiyacı olandan fazlasını istiyor olabilir. Aksine, yapılan, esasta demokrasiye karşılık gelen şeyi değiştirmektir. Örneğin neoliberal politikalarda demokrasi, kısıtlayıcı bağlardan kurtarılmış bir piyasada tercihi garanti etmek şeklinde yeniden tanımlanmaktadır. İşin özünde, devlet geri çekilmektedir. İhtiyaçların ve ihtiyaç söylemlerinin bu şekilde dönüştürülmesinin kabul edilme derecesi, yeniden özelleştirmecilerin kamusal olanla özel olan arasındaki sınırı yeniden tanımlamadaki başarılarını ve bir halkın sağduyusunun ekonomik ve ideolojik kriz sırasında nasıl muhafazakar yönlere çevrilebileceğini göstermektedir.

Yeni Muhafazakarlık: Gerçek Bilgiyi Öğretme

Muhafazakar ittifakın liderleri büyük oranda neoliberaler olmakla birlikte, yeni ittifak içerisindeki ikinci önemli unsurun yeni muhafazakarlık olduğunu belirtmiştim. Neoliberalerin zayıf devlete yaptıkları vurgunun aksine, yeni muhafazakarlar genellikle güçlü devlet vizyonunun rehberliğinde hareket etmektedirler. Bu özellikle bilgi, değerler ve bedenle ilgili meseleler söz konusu olduğunda doğrudur. Neoliberalizm Raymond Williams’ın “yükselen” ideolojik ittifak olarak adlandıracağı şey üzerine temellendirilmiş olarak görülebilecekken, yeni muhafazakarlık “artakalan” yapılar üzeri-

ne temellendirilmiştir.²³ Bu, tamamen olmasa da, büyük oranda “gerçek bilgi”nin ve ahlakın hüküm sürdüğü, insanların “yerlerini bildiği” ve doğanın kanununu rehber alan durağan cemiyetlerin bizi toplumun tahribatından koruduğunu temel alan, geçmişin iyimser bir değerlendirmesine dayanmaktadır.²⁴

Zorunlu ulusal ve eyalet/ülke çapında eğitim programı, ulusal ve eyalet/ülke çapında sınavlar, daha yüksek standartlara “dönüş”, “batı geleneğinin” yeniden canlandırılması, vatanperverlik, ve karakter eğitiminin muhafazakar şekilleri bu ideolojik tutum çerçevesinde önerilen politikalar arasındadır. Ancak, genel anlamda sosyal politikada ve eğitimde yeni muhafazakar dayatmanın gerisinde sadece ‘geçmişe dönme’ çağrısı bulunmamaktadır. Bunun ardında, aynı zamanda -ki bu önemli- bir “öteki” korkusu vardır. Bu durum, standartlaştırılmış ulusal bir eğitim programını savunmasında, çift-dilliliğe ve çok-kültürlülüğe karşı saldırılarında ve standartları yükseltme çağrısında ifade bulmaktadır.²⁵

Yeni muhafazakarların geleneksel değerlere ve “ahlak” a dönüş üzerine yaptıkları vurgunun duyarlı bir noktaya parmak basmış olduğu, William Bennet’in *The Book of Virtues* (Erdemler Kitabı)’nın son on yılda ülkede en iyi satan kitaplar arasında olması gerçeğinde görülebilir.²⁶ Muhafazakar Cumhuriyetçi bir yönetimde eski bir Eğitim Bakanı olan Bennet çok uzun zamandan beri “Doğru şeyleri yapmayı bıraktığımızı [ve] entelektüel ve ahlaki standartlara yapılan saldırıya izin verdiğimizizi” savunmuştur. Oysa, ona göre “üstünlük, karakter ve temel değerlere ilişkin yenilenmiş bir bağlılığa” ihtiyaç duymaktayız”.²⁷ Bennet’in kitabı çocuklara, vatanperverlik,

dürüstlük, iyi ahlak ve girişim ruhu gibi “geleneksel erdemler”e bağlılığı “yeniden kazandırmak” amacıyla “kıssalar” sunmayı hedeflemektedir. Böylesi tutumlar toplumsal sağduyuya oldukça etkili biçimlerde nüfuz etmekle kalmamış, aynı zamanda ‘charter okulları’(**) açılmasına yönelik hareketin arkasındaki itici gücün de bir parçasını oluşturmuştur. Charter okulları, eyaletin şart koştuğu çoğu gerekliliği bir kenara bırakıp, müşterilerinin istekleri doğrultusunda müfredat geliştirebilmelerine izin veren özel sözleşmeye tabi okullardır. Kuramsal açıdan bu tür politikaların salık verilecek çok yönleri olsa da, daha sonra da örneklerle izah edeceğim gibi, çok fazla sayıda charter okulu, muhafazakar dinci aktivistlerin ve diğer bazı grupların normal şartlarda bu yönde bir destek yasak olduğu için yararlanamayacakları kamu fonlarını elde etmeleri için birer araç olarak kullanılmıştır.²⁸

Bunun büyük kısmının ardında açık bir kaybetmişlik hissi vardır. Bu, inancın, hayali cemaatlerin ve “batı geleneğinin” hüküm sürdüğü, aynı değer ve normları paylaşan benzer görüşlere sahip insanların neredeyse pastoral bir vizyonunun kaybıdır. Bu durum, Mary Douglas’ın, saflık ve tehlike ile ilgili görüşlerine fazlasıyla benzemektedir.²⁹ bu görüşe göre, varolduğu hayal edilen şey kutsaldır ve “kirlilik” en korkulan şeydir. Bu söyleme biz/onlar ikili karşıtlıkları hakimdir ve “Öteki”nin kültüründen korkulmalıdır.

Kültürel kirliliğin bu şekli, “yasadışı” göçmenlerin, hatta bazı durumlarda yasal göçmenlerin çocuklarına eğitim ya da diğer bazı sosyal haklar verilmesinde, muhafazakarların ‘yalnızca İngilizce’ hareketinde ve batı geleneğinin belirli bir

şekilde kurgusu için müfredatı ve ders kitaplarını yeniden uyarlama amaçlı aynı derecede muhafazakar çabada olduğu gibi, (çeşitli politik ve kültürel tutumları birleştiren geniş bir kategori olan)³⁰ çok kültürlülüğe karşı gittikçe daha düşmanca saldırılarda görülebilir.

Bu bağlamda, yeni muhafazakarlar geleneksel müfredatın ve onun temsil ettiği söylenen tarih, edebiyat ve değerlerin “düşüş”ünün yasını tutar. Bunun ardında, neyin meşru bilgi sayılması gerektiği konusunda bir fikir birliğinin mevcudiyeti, “gelenek” ve kültürel üstünlük hakkında bir dizi tarihsel varsayım vardır.³¹ Oysa, şunu önemle hatırlamak gerekir ki; muhafazakar eleştirmenlerce büyük bir kızgınlıkla düşüşünün yası tutulan “geleneksel” müfredat, “ister Afrika, Avrupa, Asya, Orta ya da Güney Amerika’dan gelmiş olsunlar, ister Kuzey Amerikalı yerli halktan olsunlar, Amerikan toplumunu oluşturan toplulukların çoğunu görmezden gelmektedir”.³² Birincil ve çoğunlukla tek ilgi odağı, Kuzey ve Batı Avrupa ülkelerinden gelen az sayıda insanın oluşturduğu oldukça dar bir kesimdir. Oysa Amerika Birleşik Devletleri’nde “çok daha büyük ve daha fazla çeşitliliğe sahip bir halklar ve toplumlar bileşimi vardır. Kuzey ve Batı Avrupa ülkelerinden gelen bu dar kesimin örf ve kültürleri “gelenğin” arketipleri olarak görülmüştür. Bu kültürler sadece öğretilmemiş; diğer tüm örf ve kültürlere üstün oldukları belletilmiştir.³³

Lawrence Levine’in bize hatırlattığı gibi, seçici ve yanılı bir tarih duygusu yeni muhafazakarların geçmişe özlemlerini ateşlemektedir. Temel kurallar ve eğitim programı asla sabit kalmamıştır. Bu kural ve programlar, “değişimin berabe-

rinde hemen düşüşü de getireceğinde halen ısrar eden bu öfkeli taraftarlar”³⁴ ısrarları ile devamlı bir yeniden gözden geçirilme ve düzenlenme süreci içinde olmuşlardır. Amerika Birleşik Devletleri’ndeki okulların müfredatına Shakespeare gibi “klasikler”in dahil edilmesi bile, günümüzdeki, kimin bilgisinin öğretilmesi gerektiği üzerine bölücü tartışmaların eşdeğeri olan uzun ve yoğun savaşımardan sonra gerçekleşmiştir. Bu yüzden, Levine, yeni muhafazakar kültür eleştirmenlerinin, “gelenek” ve “ortak kültüre” “dönüş” isterlerken, bunu çarpıtma noktasına kadar basitleştirdiklerini belirtir. Günümüz üniversite ve okullarında resmi bilginin yayılması ve değişimi bağlamında olanlar hiç de alışılmışın dışında değildir. Eğitim programı ve kanunlar devamlı ve genellikle de ihtilafli bir şekilde genişletilip değiştirilmektedir ve bu değişim üzerinde sürekli bir mücadele vardır. Bu “kesinlikle [eğitim] tarihine damgasını vurmuş olan modellerden radikal bir kopuş sayılamaz”.³⁵

Elbette bu tür muhafazakar yaklaşımlar, toplumsal bir hareket olarak kültürel ve ideolojik liderliklerini sürdürüp eğitim politikası ve pratiğinde “reform” yapmak için bir tür uzlaşmaya gitmek zorunda kalmışlardır. Bunun başlıca örneklerinden biri -özellikle Amerika Birleşik Devletleri’nin “göçmenlerden oluşmuş bir ulus” olarak kurgusuna ilişkin- tarih dersi eğitim programı üzerine gelişmekte olan söylemdir.³⁶ Bu hegemonyacı söylemde, Bering Boğazı’nı sözde yürüyerek geçerek Kuzey, Orta ve Güney Amerika’ya yerleşen ilk Yerli Amerikalı topluluklardan; Meksika, İrlanda, Almanya, İskandinavya, İtalya, Rusya, Polonya, ve diğer yerlerden nüfus dalgalarına; en son olarak da Asya, Latin Amerika, Afrika ve diğer bölgelerden gelenlere kadar ülke tarihinde her-

kesin bir göçmen olduğu belirtilmektedir. Her ne kadar Amerika Birleşik Devletleri'nin dünyanın her yerinden gelen insanlardan oluşmuş olduğu doğruysa da, -ki bu onu kültürel olarak bu kadar zengin ve canlı kılan unsurlardan biridir- böyle bir bakış açısı tarihsel belleğin silinmesi anlamına gelir. Çünkü bazı topluluklar zincirler içinde geldi ve yüzyıllarca devletçe de tasdik edilen köleliğe ve *apartheide* mecbur edildi. Diğerleri ise, ancak bedensel, dilsel, ve kültürel yıkım olarak adlandırılabilen bir muameleye tabi oldular.³⁷

Bununla birlikte, bu durum, yeni muhafazakarın ulusal müfredat ve ülke çapında sınavlarla ilgili ısrarlarına rağmen, söz konusu amaçların, uzlaşma gerekliliğiyle dolayımlanmış olduğuna işaret etmektedir. Bu nedenle, yeni muhafazakar eğitim programları ve politikalarının en güçlü destekçileri bile, "ötekinin katkıları" nı en azından kısmen tanıyan müfredatların oluşturulmasını desteklemek zorunda kalmışlardır.³⁸ Böyle olması biraz da, eğitimden sorumlu, belirli ve güçlü bir ulusal kurumun ve eğitimin devlet ve yerel yönetimlerce kontrolü geleneğinin var olmayışına bağlıdır. "Çözüm", her ders için "isteğe bağlı" olarak ulusal standartlar geliştirilmesi olmuştur.³⁹ Yukarıda vermiş olduğum, tarihle ilgili örnek de böyle isteğe bağlı standartların bir sonucudur.

Söz konusu ulusal standartları geliştirenler, Matematik Öğretmenleri Ulusal Kurulu gibi ulusal profesyonel kurumlar olduğundan, standartların kendileri birer uzlaşmadır ve bu yüzden genellikle yeni muhafazakarların arzu ettiklerinden daha esnektir. Bu süreç, bilgi ile ilgili muhafazakar politikalar üzerinde bir kontrol sağlamaktadır. Ancak bu durum, eğitim politikalarıyla ilgili olarak ortaya çıkmakta olan genel

eğilimler konusunda bizi aşırı iyimserliğe götürmemelidir. Okul "reform"unda liderlik, giderek artan oranlarda "standartları", "mükemmelliği", "hesap verebilirliği" vs. çevreleyen muhafazakar söylemler tarafından kontrol altında tutulmaktadır. Standartların nispeten esnek yönleriyle uygulanmasının çok pahalı olduğu anlaşıldığı ve bu durum önemli ölçüde aksi yönde muhafazakar tepkiye neden olduğu için,⁴⁰ standartlar söylemi, nihayetinde "resmi bilgi" üzerindeki merkezi kontrolün artması ve başarı "çıtasının yükseltilmesi"ne yönelik yeni muhafazakar harekete daha fazla retorik ağırlık kazandırma işlevi görmektedir. Bunun sosyal sonuçları, okullar arasında daha da büyük farklılıklara yol açma açısından gittikçe daha da endişe verici bir hal almaktadır.⁴¹

Yeni muhafazakar dürtüler yalnızca meşru bilginin kontrolü gibi meselelerde göze çarpmamaktadır. Güçlü devlet fikri aynı zamanda, öğretmenleri de ilgilendiren düzenleyici devletin genişlemesinde de görülebilir. Öğretmenlerin işi giderek daha fazla standartlaştırılıp, rasyonelleştirilip, gözetim ve kontrol altına alındıkça, "lisanslı özerklikten", "denetime tabi özerkliğe" doğru bir değişim olmuştur.⁴² Lisanslı/tam yetkili özerklik koşulları altında, uygun, profesyonel bir belge sahibi oldukları takdirde, öğretmenler temel olarak sınıflarında kendi kararlarına göre hareket etmede (sınırlar dahilinde) özgürdürler. Bu tür bir düzen "uzmanın özgür karar verme yetkisine" güven üzerine kuruludur. Kurullarla düzenlenmiş özerklik koşulları altında, öğretmenlerin hareketleri süreç ve sonuçları açısından daha fazla denetime tabidir.⁴³ Gerçekten de, Amerika Birleşik Devletleri'nde sadece öğretmenin öğretmekle yükümlü olduğu içeriği belirlemek-

le kalmayıp, uygun bulunan tüm öğretim yöntemlerini de belirlemiş olan eyaletler vardır. Belirlenmiş, söz konusu "uygun" yöntemleri takip etmemek, öğretmeni idari ceza alma riskiyle karşı karşıya bırakır. Böyle bir kontrol rejimi, güven üzerine değil, öğretmenlerin amaçları ve yeterlikleri ile ilgili derin şüpheler üzerine kuruludur. Yeni muhafazakar yaklaşımda bu, neoliberaler arasında çok güçlü olan "üretenin baskısı" nosyonuna eşdeğerdir. Ancak, yeni muhafazakarlara göre, problemi çözecek olan piyasa değil, sadece "meşru" içerik ve yöntemlerin öğretilmesini sağlayacak güçlü ve müdahaleci bir devlettir. Bu, öğretmen ve öğrencilere uygulanacak ülke ve eyalet çapında sınavlar yoluyla gözetim ve kontrol altına alınacaktır.

Başka yerlerde de, bu tür politikaların öğretmenlerin "beceriden yoksun" bırakılmalarına, işlerinin "yoğunlaştırılmasına", özerklik ve saygının kaybına yol açacağını belirtmiştim. Bu şaşırtıcı değildir, çünkü söz konusu muhafazakar güdünün ardında öğretmenlere karşı açık bir güvensizlik ve onların yetkinlik iddialarına özellikle de sendikalarına karşı bir saldırı vardır.⁴⁴

Öğretmenlere güvensizlik, kültürel kontrolün sözde kaybından duyulan endişe ve tehlike arz eden "kirlilik" duygusu yeni muhafazakar politikaları güdüleyen pek çok kültürel ve sosyal korkulardan birkaçıdır. Fakat, daha önce de belirttiğim gibi, böyle tutumların temelinde genellikle "etnosantirik", hatta ırkçılaştırılmış bir dünya görüşü yatar. Belki de bu en iyi Herrnstein ve Murray'in *The Bell Curve*⁴⁵ (Çan Eğrisi) adlı eserinde görülebilir. Yüz binlerce satan bu kitapta, yazarlar ırka (ve bir ölçüde de toplumsal cinsiyete) dayalı bir

genetik determinizmi savunmuşlardır. Onlara göre, zeka ve başarıdaki farklılıklar temelde genetik olarak belirlendiğinden, sosyal politikalar ve eğitim politikaları yoluyla daha eşit bir duruma ulaşılabileceğine inanmak hayalperestliktir. Politika üretenlerin yapabilecekleri en bilgece şey, bu durumu kabullenerek, çoğu siyahlar arasından çıkacak olan yoksul ve daha az zeki insanlara "boş umutlar" vaat etmeyip, biyolojik farklılıkları tanıyan bir toplum için planlama yapmak olacaktır. Açıktır ki, bu kitap Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim politikalarında ve sosyal politikalarda uzun zamandır önemli rol oynayan ırkçı kalıpları güçlendirmiştir.⁴⁶

İrki, değişik zamanlarda, farklı topluluklar tarafından, farklı şekillerde kullanılan, her yönüyle sosyal bir kategori olarak görmek yerine⁴⁷, Herrnstein ve Murray tarafından savunulan görüşler ve benzerleri, önceleri entelektüel anlamda hiç itibarı olmayan politika söylemlerine sözde bir tür bilimsel meşruluk kazandırmıştır. Yazarlarının, yazmak ve tanıtımını yapmak için yeni liberal kuruluşlardan yüklü miktarda para aldığı söylenen bu kitaba verilen sponsorluk desteği, yalnızca yeni muhafazakar gündemin önemli kısımlarının ırkçı temellerine değil, aynı zamanda muhafazakar grupların davalarını halka sunabilme güçlerine de işaret etmektedir.

Bu tür tutumların sonuçları sadece eğitim politikalarında değil, hayli etkili de oldukları, eğitim politikalarının daha kapsamlı sosyal ve ekonomik politikalarla kesişim alanlarında görülebilir. Burada da, yoksullarda eksik olan şeyin para değil; "uygun" kalımsal özellikler yanında, disiplin, sıkı çalışma ve ahlaka ilişkin bir takım değerler olduğu iddialarıyla karşılaşmaktayız.⁴⁸ Bu konuda başta gelen örneklerden,

“Öğrenme Kesintisi” ve “Çalışma Kesintisi” adlı programlarda, çocuklarının okula devam etmediği günler belli bir sayıya ulaşan ebeveynlerin resmi kuruluşlardan aldıkları sağlık yardımının bir bölümü kesilmektedir. Ya da bir kişi, önerilen çok ücret olduğu, işin koşullarının kötü, bu işe girerse devletten çocuk ve sağlık yardımı alamadığı gibi gerekçelerle bu işi kabul etmezse verilen sosyal yardımlar kesilmektedir. Bu tür politikalar Amerika Birleşik Devletleri, Britanya ve diğer yerlerde bir zamanlar son derece zarar verici olduğu halde hayli revaçta olmuş ABD’ye özgü “ıslahevi” politikalarını yeniden tesis etmektedir.⁴⁹

Bu bölümün büyük kısmını, Amerika Birleşik Devletleri’nde eğitim politikaları ve sosyal politikadaki yeni muhafazakar yaklaşımların giderek artan gücünü belgelemeye ayırdım. Bu güç, diğer grupların da uyumuyla birlikte neoliberallerle, politikaların tartışıldığı çerçeveyi etkili bir şekilde değiştirmekte olan yaratıcı bir koalisyona dönüşmüştür. Yine de, her ne kadar neoliberal ve yeni muhafazakar politikaların etkilerinin atmakta olduğu doğruysa da; muhafazakar ittifak, otoriter popülist kökten dinci akımları ve muhafazakar evanjelikleri de kendileri ile birlikte tek bir şemsiye altında toplamamış olsaydı, bu kadar başarılı olamazdı. Bundan sonraki bölümde bu ittifakın unsurlarını ele alacağız.

Otoriter Popülizm: Tanrının İsteddiği Şekilde Eğitim

Amerika Birleşik Devletleri’ndeki eğitim politikalarını “Hıristiyan Sağ’na” büyük ölçüde dikkat çekmeden tam olarak anlamak, diğer herhangi bir endüstrileşmiş ülkeye göre da-

ha zordur. Bu kesim, medya, eğitim, sosyal refah, kamu politikaları, cinsellik ve beden politikaları, din ve benzeri konular üzerine politik tartışmalarda sayılarına oranla olağanüstü güçlü ve etkilidir. Bu kesimin etkili olması kaynağını içindeki aktivistlerin yoğun adanmışlıklarından, geniş finansal altyapısından, popülist retorik duruşlarından ve gündemlerini yaşama geçirmedeki saldırganlıklarından almaktadır. Bir önceki bölümde de gösterdiğim gibi, "Yeni Sağ" eğitim ve sosyal politikadaki otoriter popülist duruşunu genelde İncil'e ait belirli otorite vizyonları, "Hıristiyan Ahlakı", toplumsal cinsiyet rolleri ve aile üzerine temellendirir. Yeni Sağ, örneğin, toplumsal cinsiyet ve aileyi "erkek egoizmini ve kadın kendini düşünmezliğini" ortadan kaldıran organik ve ilahi bir birliktelik olarak görür. Hunter'ın öne sürdüğü gibi;

Toplumsal cinsiyet ilahi ve doğal olduğu için, meşru politik çatışmaya yer yoktur. Aile, sadece erkeksiliği ve kadınsılığı doğrudan tehdit etmekle kalmayıp, aynı etkiyi çocuklar ve gençler arasında gösteren modernizm, liberalizm, feminizm ve hümanizm tarafından zarar görmediği sürece kadını ve erkeği –yani durağanlığı ve dinamizmi- uyumlu bir şekilde birleştirir. "Gerçek kadınlar" yani kendini eşler ve anneler olarak gören kadınlar, kendileri için çabalayarak yuvanın kutsallığını tehdit etmezler. Kadınlar ya da erkekler, bu cinsiyet rollerini karşı karşıya getirdiğinde Tanrı ve doğadan koparlar. Liberaller, feministler ve laik hümanistler bu rollerini yerine getirmelerini engellediğinde, toplumun üzerine kurulduğu ilahi ve doğal desteklerin altını oyarlar.⁵⁰

Bu tür grupların zihinlerinde, devlet okullarının kendisi yoğun bir tehlike kaynağıdır . Muhafazakar aktivist Tim LaHaye'nin sözüyle, "Çağdaş kamu eğitimi bir çocuğun hayatında dinsel, cinsel, ekonomik, vatanseverlik ve fiziksel açılardan en tehlikeli güçtür."⁵¹ Bu Yeni Sağ'ın eğitim ve aileyi çevreleyen kayıp duygusuyla bağlantılıdır.

Son zamanlara kadar, Yeni Sağa göre okullar aile ahlakının ve geleneksel ahlakın uzantılarıydı. Ebeveynler çocuklarını devlet okullarına güven içerisinde gönderiyorlardı çünkü mekansal kontrol altındaydılar. İncil'e ait ve ailesel değerleri yansıtıyorlardı. Bununla birlikte, yabancılar ve seçkin güçler tarafından kontrol altına alınmış okullar şu anda kendilerini ebeveynler ve çocuklar arasına koyarlar. Çoğu insan, aile, kilise ve okul bütünlüğündeki bölünmeyi günlük yaşam, çocuklar ve Amerika üzerindeki kontrol kaybı olarak deneyimlemektedir. İlahi düzene göre gencin eğitiminin sorumluluğu ev ve baba terbiyesine dayandığı için Yeni Sağ, ailenin çocuk üzerindeki kontrolünün kutsal kitaba dayandığını iddia etmektedir.⁵²

Otoriter popülist gündemi oluşturan tam olarak bu "yabancı ve seçkin kontrol", İncil'le bağlantılarının koparılması ve "Tanrısal" aile ve ahlak yapılarının yok edilmesi duygusudur. Bu gündem, sadece retorik olarak değil, aynı zamanda kaynak bulma ve okulların ne yapması gerektiği, nasıl finanse edilmesi gerektiği tartışmaları açısından giderek güçlenmektedir. Bu gündem, toplumsal cinsiyet, cinsellik ve aileyi bunların ötesindeki bir dizi konuyu da kapsar. Aynı zamanda okullarda meşru bilgi olarak neyin kabul edileceği hakkın-

daki çok daha geniş soru dizisine uzanır. Okul bilgisinin kapsamına ilişkin daha geniş bir bağlamda, muhafazakar aktivistlerin ders kitabı yayımcılarına neyi dahil edecekleri ve öğretme, müfredat ve değerlendirmedeki devlet eğitim politikasının önemli yönlerini değiştirmede elde ettikleri, küçümsenecek bir başarı değildir.

ABD’de açık bir milli eğitim programı olmadığı için ticari olarak hazırlanan ve her eyaletin kendisinin karar verip satın aldığı ders kitapları eğitim programı yerine konan temel tanımlayıcı unsur olmaktadır. Bu nokta önemlidir.

Yayımcıların sergilediği ‘oto sansür’de bu grupların gücü görülebilir. Örneğin, lise edebiyat antolojilerini yayımlayanların birçoğu muhafazakar baskı nedeniyle Martin Luther King’in “I Have a Dream” (Bir Hayalim Var)’ini ancak ABD’nin yoğun ırkçılığına yapılan tüm göndermeler çıkarıldıktan sonra⁵³ dahil etmeyi tercih ettiler.⁵⁴ Bu durum eyalet eğitim programı politikaları düzeyinde ders kitaplarının yürütmesi konusunda görülebilir. Örneğin Teksas’ta ders kitaplarında vatanseverlik ve otoriteye itaatin teşvik edilmesi ve “sapma”ya mahal verilmemesi yasalarla teminat altına alınmıştır.⁵⁵ Birçok ders kitabı yayımcısı az sayıda kalabalık eyalet tarafından onaylanacak kitaplarının plan ve içeriğinde esas olarak kitaplarının ülke çapında onaylanması ve satın alınmasını amaçlar, bu da Teksas (ve Kaliforniya) gibi eyaletlere tüm ülke çapında “resmi bilgi” kabul edilen bilgiyi belirlemede inanılmaz ölçüde güçlü kılar.⁵⁶

Bu yüzden muhafazakar ittifak içindeki yeni muhafazakar unsurlarla birlik halindeki otoriter popülist dinci aktivistler müfredat politikası ve uygulaması üzerinde büyük bir etkiye

sahip olmuştur. Onlara göre okullar ancak otorite, ahlak, aile, kilise ve "terbiye" konularının merkezileştirilmesiyle tüm ortamda yaygın olan "ahlaki çöküşün" üstesinden gelebilir. Kültürümüzü kurtarabilecek tek şey, İncil'in öğretilerinin mükemmeliyetçi anlayışına dönme ve okullarda böyle öğretilerin verildiği bir iklimi yaratmaya yapılan vurgudur.⁵⁷

Bu baskıların bir kısmını bertaraf edebilecek mekanizmaları yaratabilen bazı eyaletler ve okul sistemleri mevcuttur. Ancak bir çok okul sistemi ile yerel ve bölgesel eyaletlerin genel bürokratik yapısı, velilerin ve diğer topluluk üyelerinin aslında ideolojik olarak akıtılmadıkları bu Yeni Sağ görüşün okulların organizasyon ve içeriğine yaptıkları saldırılara katılmaya ikna edildikleri durumlar yaratmıştır.⁵⁸

Ders programı ve ders materyalleri üzerine otoriter popülist mücadeleler hızla genişlerken devlet okullarına olan güvensizlik, kupon ve tercih tasarıları gibi neoliberal politikalara yönelik önemli ve yoğun bir desteği güçlendirdi. Yeni Sağ, geniş bir popülist birlik olarak, sermayenin hedeflerine ve ekonomik planlarına oldukça somut bazı güvensizlikler taşımaktadır. Tüm bunlardan sonra, bu sağcı popülistler bizzat kendileri küçülmenin, işten çıkarılmanın ve ekonomik yeniden yapılanmanın etkilerini yaşamışlardır. Buna rağmen, küresel rekabet ve ekonomik yeniden yapılanmanın farklılaşan etkilerine ilişkin kısmi bir kavrayışları olsa da, eğitimin piyasalaştırılması ve özelleştirilmesi önerisinde, bu tür "reform"ları kendi amaçları için kullanabileceklerini düşünmektedirler. Okul vergilerinin düşürülmesi, vergi kredileri veya kamu kaynaklarının özel ve dini okullara aktarılması yoluyla kaybedildiğine inandıkları daha ahlakçı bir "hayali cemaat" etrafında örgütlenmiş etrafında örgütlenmiş bir dizi

okul yaratabilirler.⁵⁹ Bunu daha sonra ayrıntılı bir şekilde ele alacağım.

“Hayali cemaat”lerin yeniden inşasına ilişkin bu arayış, eğitim politikalarını çevreleyen politikalar üzerindeki yeniden özelleştirme söylemlerinin etkilerinden birine işaret etmektedir. Muhalif iddiaların meşruluğunu inkar etme süreci içerisinde yeniden özelleştirme söylemleri konuyu belki de daha fazla politikleştirmektedir. Bu konular “aileye özgü” mücadelenin değil, giderek daha fazla kamusal alanın bir parçası haline gelmektedir. Bu paradoks - yeniden özelleştirme tartışmaları, kendiliğinden ortaya çıkan ihtiyaçlarla ilgili kamusal tartışmalara yol açabilir - her zaman feministler, ırksal ayrıma maruz kalan insanlar ve diğer güçsüzleştirilmiş gruplar gibi muhalefet odaklarının zaferine yol açmaz. Tersine, böyle bir politikleşme aslında yeni sosyal hareketleri geliştirir ve temel amacı, kendiliğinden ortaya çıkan ihtiyaçları ekonomik, aileye özgü ve özel alana geri itmek olan yeni sosyal kimlikleri harekete geçirir. Yeni, ve oldukça muhafazakar, koalisyonlar kurulabilir.

Amerika Birleşik Devletleri’nde tam olarak ortaya çıkan şudur: “Otoriter popülistlerin vurguladıkları” bir seri yeniden özelleştirme söyleminin, bir grup yabancılaşmış seçmenin umutları ve özellikle de korkularıyla yaratıcı bağlar kurması ve onları yeniden özelleştirmeyi destekleyen gergin ama son derece etkin bir ittifak içinde birleştirmesidir.⁶⁰ Eğer sağcı gruplar demokrasinin anahtar kavramlarının anlamını, Hıristiyan Sağ’ın rahatlıkla muhafazakar ittifakın geniş şemsiyesi altında bir yer bulabileceği bir şekilde değiştirmeyi başaramasaydı, bu yapılamazdı.

Profesyonel ve Yönetici Yeni Orta Sınıf: Daha Fazla ve Daha Sık Sınav

Görece sınırlı ancak hızla artmakta olan güçleri nedeniyle, burada kendilerinden nispeten kısaca bahsedecek olsam da, bir önceki bölümde de savunduğum gibi, muhafazakar modernleşmenin politikalarına desteğin bir kısmını sağlayan son bir grup daha var. Bu, devlet ve ekonomi içerisinde hareketliliğini teknik uzmanlığın kullanımına dayandıran profesyonel yeni orta sınıfın bir bölümüdür. Bu kişiler, neoliberal piyasalaşma politikaları ve eğitimde daha sıkı merkezi denetim öngören yeni muhafazakar politikaların savunucularının hesap verebilme, ölçme, "ürün kontrolü" ve değer takdiri konularında gereksinim duydukları teknik ve "profesyonel" desteği sağlayan işletme ve verimlilik teknikleri alanında donanımlı kişilerdir.

Sosyal olarak yukarı doğru hareketli, profesyonel ve yönetici bu yeni orta sınıf gurubunun üyeleri, muhafazakar ittifakı destekleyen ideolojik görüşlere inanmak durumunda değildir. Aslında, hayatlarının diğer alanlarında çok daha ılımlı ve politik olarak "liberal" dahi olabilirler. Fakat, verimlilik, yönetim, sınav ve hesap uzmanları olarak muhafazakar modernleşme politikalarını hayata geçirecek teknik uzmanlık desteğini sağlarlar. Kendi hareketlilikleri, hem bu tür uzmanlığın, hem de ona eşlik eden denetimin profesyonel ideolojileri, ölçme ve verimliliğin, yaygınlaşmasına dayanır. Onlar, genellikle "tarafsız araçsallık" gibi politikaları desteklerler; bu politikalar bu sınıfın kendilerinin bağlı olduğu sözde tarafsız amaçların dışında kullanılabilirler olsa bile.⁶¹

Bu yüzden, günümüzde okullarda sonuçları öğrencinin geleceği konusunda önemli kararların alınmasında belirleyiciliği olan sınavlar (high stakes testing),^(***) hesap verebilirliğin daha katı biçimleri ve daha sıkı kontrole yapılan vurgunun önemli bir kısmının neoliberallerin ve yeni muhafazakarların gereksinimlerine tamamıyla indirgenemeyeceğini anlamak önemlidir. Bilakis, bu politikaların uygulanması için yapılan baskının bir bölümü böyle bir kontrolün haklı ve “iyi” olduğuna tamamen inanan eğitim alanındaki bazı yöneticiler ve bürokratik mercilerden kaynaklanır. Kontrolün sözü edilen biçimleri eğitim tarihinde çok uzun bir geçmişe sahip olup; aynı zamanda daha sıkı kontrol, sonuçları öğrencinin geleceği konusunda önemli kararların alınmasında belirleyiciliği olan sınavlar ve indirgemeci hesap verme yöntemleri, daha önce de belirtmiş olduğum gibi bu tür yöneticilere daha etkin roller oynamalarını sağlar. Bu kontrol mekanizmaları, böyle aktörlerin ahlaki bir tür haçlı seferine çıkmalarını ve kendi uzmanlıklarını geliştirmelerini temin eder.

Oysa, öz geçmişe ait referansların ve kültürel sermaye konusunda rekabetin yoğun olduğu bir zamanda, yüksek oranda zorunlu standartlaşmaya dönüş gibi yeniden katmanlaşmanın güçlenmesi, aynı zamanda, profesyonel ve yönetici yeni orta sınıfın çocuklarının diğer çocuklara oranla daha az rekabetle karşılaşmasını doğurmaktadır. Böylece, bir topluluğu yeniden katmanlaştırma araçlarının gündeme getirilmesi, zaten sahip olduğu kültürel sermaye miktarı düşünüldüğünde, yeni orta sınıfın çok daha kolaylıkla sahip olabileceği öz geçmişe ait referansların değerini artırır.⁶² Bunun mutlaka kasıtlı yapıldığını iddia etmiyorum, fakat bu durum sosyal hareketliliğini ekonomik sermayeye değil, kültürel ser-

mayeye dayandıran orta sınıf çocuklarının sosyal hareketlilik olanaklarını artırma işlevini görmektedir.

Böyle bir durumda, bu grubun ideolojik olarak Sağ'a kaymaya karşı direnci olmadığına inanıyorum. Hem neoliberaler, hem de yeni muhafazakarların devlete ve kamu alanına saldırılarının yol açtığı korku düşünüldüğünde, bu gurup belirsizlik derecesi yüksek bir ekonomik ortamda çocuklarının geleceği konusunda kesinlikle endişe duymaktadır. Bu nedenle de, muhafazakar ittifakın kimi cephelerine, özellikle de geleneksel "yüksek statülü" içeriğe, sınavlara ve bir katmanlaştırma mekanizması olarak eğitime verilen öneme yapılan vurguyu ön plana çıkaranlara daha açıkça yakınlık duymaktadır. Bunun böyle olduğu, bu sınıf gurubundan ebeveynlerin geleneksel derslerde akademik başarıyı ve geleneksel öğretim yöntemlerini vurgulayan "charter okulları"nu destekledikleri pek çok eyalette görülebilir. Bu sınıf gurubu üyelerinin gelecekteki politikalar konusundaki görüşlerinin hangi yönde yer alacağı daha sonra görülecektir. Çelişkili ideolojik eğilimleri dikkate alındığında, işleri ve çocuklarının geleceğine dair korkuları nedeniyle sağın onları kendi tarafına çekmesi mümkün olacak gibi görünmektedir.⁶³

Sonuç

Amerika Birleşik Devletleri'deki eğitim politikalarının karmaşıklığı yüzünden, bu bölümün büyük kısmını eğitim politikaları ve uygulamaları ile daha geniş bir sosyal alandaki tartışmalarda güçlü bir etki sahibi olan muhafazakar sosyal hareketlerin incelemesine ayırdım. Eğitimdeki muhafazakar modernleşmenin, birbiriyle amaçları açısından kısmen çatı-

şan güçlerin oluşturduğu gergin bir koalisyon tarafından yönlendirildiğini ileri sürmekteyim.

Bu koalisyonun gerçek doğası son derecede önemlidir. Muhafazakar modernleşmeyi destekleyen ittifakın kendi iç çatışmalarının üstesinden gelebilmesi ve eğitim politikaları ile uygulamalarını radikal bir şekilde dönüştürmeyi başarması kuvvetle muhtemeldir. Bu sebeple, neoliberaler küçük bir devlet ve yeni muhafazakarlar güçlü bir devlet talep ederken, çok açık bir şekilde çatışan bu baskılar yaratıcı yollarla bir araya gelebilir. Merkezileşmiş standartlarda, içerikte ve daha sıkı kontrollerdeki yoğunlaşma, paradoksal bir şekilde kupon ve tercih planları aracılığıyla piyasalaştırma yolunda atılan ilk ve gerekli adım olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülke veya eyalet çapında eğitim programları ve sınavlar yürürlüğe konulduğunda, tek tek okullar bazında karşılaştırmalı veriler elde edilip okul başarısı üzerine İngiltere’de yayımlanan “puan tabloları”na benzer bu bilgiler basılacaktır. Sadece standart bir içerik ve değerlendirme olduğunda piyasa serbest kalacaktır; çünkü “tüketici” o zaman hangi okulun başarılı olup hangisinin olmadığı hakkında “objektif” verilere sahip olabilir. “Tüketici tercihi” temeline dayanan piyasa rasyonalitesi, iyi olduğu tahmin edilen okulların öğrenci alması ve kötü okulların yok olmasının teminatıdır.

Şimdi bakan neler oluyor... Fakirler çocuklarını, kent içi yoksul mahallelerde bulunan, kaynakları son derece kısıtlı ve giderek kötüleşen okullara devam etmesini “seçtiğinde” kişisel ve kolektif olarak “tüketici tercihi”ni kötü yapmakla suçlanacaklardır. Bu seçime etken faktörler arasında şehir içi toplu taşıma masrafı ve külfeti, bilgi yetersizliği, zaman yok-

luğu, giderek bozulan ekonomik durumları sayılabilir. Yeniden-özelleştirme söylemleri ve aritmetik partikülerizm burada yeniden üretilen yapısal eşitsizlikleri giderecektir. Bu şekilde, ne kadar tuhaf görünse de, otoriter popülist ve hatta bir çok profesyonel orta sınıf kesimler tarafından da netice itibariyle savunulan ve görünüşte çelişkili olan neoliberal ve yeni muhafazakar politikalar uzun vadede birbirlerini desteklemektedirler.⁶⁴

Yine de eğitim politikalarındaki bütün liderliğin bu ittifak tarafından yönsendiğini söylerken, hegemonik koalisyonun çatısı altındaki bu dört unsurun hiç bir zaman birbiriyle çelişmediğini ve hep başarılı olduklarını filan ima etmiyorum. Durum hiç de öyle değildir. Bir kaç kişinin de gösterdiği gibi, ABD çapında yerel düzeyde egemenlik karşıtı program ve olasılıkların kazanımları da mevcuttur. Yüksek öğretimin bir çok kurumu, okullar ve hatta okulların bulunduğu mahalleler, muhafazakar bir tarzda eskiyi yeniden inşa etmek isteyen grupların ittifak içerisindeki ideolojik saldırıları karşısında kayda değer bir dayanıklılık göstermişlerdir. Ve bir çok öğretmen, akademisyen, aktivist ve diğerleri, pedagojik ve politik açıdan özgürleştirici olan eğitim programlarını oluşturup savunmuşlardır.⁶⁵

Aslında söz konusu ittifakın gücünde önceden tahmin edilemeyen çatlaklar görmeye başlamaktayız. Örneğin, ilk, orta ve lise düzeyinde giderek artan sayıda öğrenci, bir çok eyalette uygulanmaya başlanan zorunlu merkezi sınava girmeyi reddediyorlar. Bu eylemler, bazı öğretmen, yönetici, veli ve aktivist grupları tarafından da desteklenmektedir.⁶⁶ Açıkça görülüyor ki, etkileri en hafif ifadeyle "ilginç" olacak bir takım tabandan gelen hareketler ortaya çıkmaktadır.

Ancak bunu söylemekle birlikte, ilerici programları oluşturma ve savunma konusunda daha geniş ölçekli hareketler yaratma önündeki engelleri belirtmek gerekir. Amerika Birleşik Devletleri'nde güçlü bir Millî Eğitim Bakanlığı olmadığını hatırlamakta fayda var. Öğretmen sendikaları ulusal düzeyde nispeten zayıftır ve öğretmen sendikalarının da her zaman ilerici tavırlar alacakları konusunda bir garanti yoktur. Irk/etnisite, toplumsal cinsiyet, cinsellik, sınıf, din, engellilik, ve saire konusundaki bağlayıcı ve bazen de rekabet içinde olan çoklu gündemler nedeniyle "uygun" ilerici gündemin ne olacağı üzerine bir uzlaşma sağlanamamaktadır. Bu nedenle, daha ilerici politika ve pratikleri uzun vadeli ulusal hareketler içerisinde sürdürebilmek yapısal olarak zordur.

Bundan dolayı, hegemonya karşıtı çalışmaların çoğu yerel ya da bölgesel olarak organize edilebilmektedir. Ancak, "adem-i merkezîyetçi birlik" olarak adlandırılabilir bir yapı etrafında oluşturulmaya çalışılan ulusal koalisyonlara ilişkin girişimler giderek artmaktadır. Eğitim Eylemcileri Ulusal Koalisyonu gibi örgütler ve "Okulları Yeniden Düşünmek" gibi yapılar etrafında oluşan birlikler ulusal çapta en gözle görülür olanlardır.⁶⁷ Bu hareketlerin hiç birinin arkasında neoliberal, yeni muhafazakar ve otoriter popülistlerin destek aldığı kurumlar gibi finansal yapılar yoktur. Hiç birisi savundukları fikirleri muhafazakar grupların yaptığı gibi medya ve vakıflar aracılığıyla "kamu"ya duyurma şansına sahip değildir. Ayrıca, bu gruplardan hiç birinin, muhafazakar ittifak üyelerinin yapabildiği gibi ulusal olarak yönetilen ve belli politikaları benimseyen üyelerini ulusal çapta dakik olarak harekete geçirebilecek kaynak ve kapasitesi yoktur.

Yine de bütün bu yapısal, finansal ve politik ikilemlere karşı, pek çok grubun bu hegemonik ittifakın çatısı altında olmaması ve farklılıkların olabileceğine ilişkin pek çok örnek ortaya koymuş olmaları bize eğitim politikaları ve uygulamalarının tek boyutlu bir yöne doğru yol almadığını gayet iyi göstermektedir. Daha da önemlisi, bu çok yönlü örnekler, muhafazakar politikaların hiç bir zaman sürekliliğinin garantisinin olmadığını göstermektedir. Bu durum, özellikle de eğitimin adına yakışır bir şekilde neye gereksinimi olduğu konusundaki perspektifi kaybetmeye başladığımız bir dönemde son derece hayati bir öneme sahiptir.

“Yanılsaması olmayan iyimserlik” olarak adlandırılan bu duruşu benimsemenin neden önemli olduğunu, muhafazakar modernleşme savunucularının sadece okullara ilişkin politika ve uygulamalar üzerindeki etkilerini değil, aynı zamanda bununla ilgili pek çok sözde alternatif “eleştirel pedagoji”lerinin bunların üstesinden gelme yollarındaki zayıf noktalarına değindiğim bir sonraki bölümde ele alacağım.

NOTLAR

- (*) Bakınız kitabın sonundaki "TERMİNOLOJİ LİSTESİ"
- (**) Bakınız kitabın sonundaki "TERMİNOLOJİ LİSTESİ"
- (***) Bakınız kitabın sonundaki "TERMİNOLOJİ LİSTESİ"
- i Madeleine Arnot, (1990). "Schooling for Social Justice", yayınlanmamış makale, Cambridge Üniversitesi, Eğitim Bölümü.
 - ii William Greider, (1997), *One World Ready or Not*, Simon ve Schuster, New York.
 - iii Bakınız Michael W. Apple, (1996), *Culture Politics and Education*, Teachers College Press, New York ve Michael W. Apple, (2000) *Official Knowledge*, ikinci baskı, Routledge, New York
 - iv Roger Dale'in "The Thatcherite Project in Education", adlı çalışması üzerine belirtmekteyim (1989/1990 Kışı), ss. 4-19. Amerika Birleşik Devletleri'nin boyutu ve karmaşıklığı nedeniyle, şu anda tartışılmakta ya da uygulanmakta olan politika konularına ya da konu başlıklarına odaklanamamaktayım. Daha fazla tanım için William Pink ve George Noblit'in (1995) (der.), *Continuity and Contraction: The Futures of the Sociology of Education*, Hampton Press, Cresskill, New Jersey isimli çalışmasındaki politika araştırmaları üzerine olan bölümlere bakınız
- 1 Apple, *Cultural Politics and Education* ve Ted Honderich (1990), *Conservatism*, Westview Press, Boulder.
 - 2 Elde neoliberallerin bu konuya vurgusu bulunarak Bowles ve Gintis'in (1976) eğitim ve kapitalizm arasındaki ilişki üzerine hazırladıkları kitabı *Schooling in Capitalist America*, Basic Books, New York. 1976 da ilk ortaya çıktığında indirgeyici, ekonomistçe, ve zorunlulaştırılmış iken, tuhafır ama şu anda daha doğru olabilir. Konularının bir eleştirisi için bakınız Michael W. Apple, (1988), *Teachers and Texts*, Routledge, New York, Michael W. Apple (1995), *Education and Power*, ikinci baskı, Routledge New York, ve Mike Cole (1988) (der.), *Bowles and Gintis*, Gözden Geçirilmiş Baskı, Falmer Press, New York.
 - 3 Bakınız Michael W. Apple, (1990) *Ideology and Curriculum*, ikinci baskı, Routledge, New York.

- 4 Stephen Ball,(1994) *Education Reform*, Open University Press, Philadelphia, ve Apple, *Cultural Politics and Education*.
- 5 Michael W. Apple (der.) *Teachers and Texts*; Apple, ss. 31-78 ve Sandra Acker,(1995) '*Gender and Teachers' Work*, American Educational Research Association, Washington, ss. 99-162. Neoliberalizmin eğitim ve ekonomideki çok daha geniş toplumsal cinsiyet uzantılarının büyük miktarı, Jacky Brine, (1992) *Under-Educating Woman; Globalizing Inequality*, Open University Press, Philadelphia, ve Madeleine Arnot, Miriam David ve Gaby Weiner, (1999), *Closing the Gender Gap: Postwar Education and Social Change*, Polity Press, Cambridge, İngiltere'de görülebilir.
- 6 John Chubb ve Terry Moe (1990), *Politics, Markets, and America's Schools* Brookings Institution, Washington, Bakınız ayrıca, Ernest House, (1998) *Schools for Sale*, Teachers College Press, New York.
- 7 Bakınız Amy Stuart Wells, (1993), *Time to Choose*, Hill and Wang, New York ve Jeffrey Henig, (1994) *Rethinking School Choice*, Princeton University Press, Princeton; Kevin Smith ve Kenneth Meier,(1995) (der.) *The Case Against School Choice*, M.E. Sharpe Armonk, New York; Bruce Fuller, Elizabeth Burr, Luis Huerta, Susan Puryear, ve Edward Wexler(1999), *School Choice: Abundant Hopes, Scarce Evidence of Results*, Berkeley ve Stanford: Kaliforniya Eğitimi İçin Politika Analizi, Berkeley'deki Kaliforniya Üniversitesi ve Stanford Üniversitesi, ve John F. Witte,(2000) *The Market Approach to Education*, Princeton University Press, Princeton.
- 8 Michael W. Apple, *Washington: American Educational research Association*, (1997), ss.17'deki Geoff Whitty, "Creating Quasi-Markets in Education". Bakınız ayrıca, Chubb ve Moe, *Politics, Markets, and America's Schools* ve Gary Rosen, "Are Schools Vouchers Un-American?" Açıklama 109 (Şubat 2000), ss.26-31.
- 9 Whitty'den alıntı, "Creating Quasi-Markets in Education", ss.17.
- 10 Bakınız, örneğin, Geoff Whitty, Sally Power, ve David Halpin,(1998), *Devolution and Choice in Education*, Open University Press, Philadelphia ve Hugh Lauder ve David Hughes,(1999), *Trading in Futures: Why Markets in Education Don't Work*, Open University Press, Philadelphia.

- 11 Bakınız Apple, *Cultural Politics and Education*, bir çok son dönem sosyal ve eğitim politikalarının sıklıkla ırk çatışmalarını genişlettiği yolların bir tanımı için özellikle Bölüm 4'e.
- 12 Whitty, "Creating Quasi-Markets in Education" , ss.58.
- 13 Henig, *Rethinking School Choice*, ss.22.
- 14 Bakınız Whitty, "Creating Quasi-Markets in Education", Lauder ve Hughes, *Trading in Future*, ve Apple, *Cultural Politics and Education*.
- 15 Bununla birlikte, çoğunlukla, bu başlangıçlar aslında "fon ayrılmamış emirlerdir". Yani, bunlar gibi gereklilikler zorunlu hale getirilirler, fakat bunları yerine getirebilmek için hiç bir ek fon ayrılmaz. Bu durumun sonucu olarak eğitimin tüm seviyelerinde öğretmenin iş gücünün kuvvetlenişi açıkça görülmektedir. İş için eğitimin tarihi üzerine, bakınız Herbert Kliebard,(1999), *Schooled to Work: Vocationalism and the American Curriculum, 1876-1946*, Teachers College Press, New York. Yüksek eğitimde üzerindeki diğer sonuçların açık ve düşünceli analizleri için, bakınız Geoffrey White, (2000)(der.), *Campus, Inc.*, Prometheus Books, Amherst, NY. ve Sheila Slaughter ve Larry L. Leslie (1997), *Academic Capitalism*, Johns Hopkins University Press, Baltimore.
- 16 Channel One'in çok daha detaylı bir incelemesiyle Apple, *Official Knowledge*, ss.89-112'de ilgilendim. Bakınız ayrıca, Alex Molnar,(1996), *Giving Kids the Business*, Westview Press, Boulder. Aynı zamanda iyi bir örnek de okullardaki çocuklar üzerine demografik bilgi karşılığında ücretsiz bilgisayar malzemesi veren ZapMe! tarafından sağlanmaktadır. Elbette, Channel One gibi şeylere karşı duruşun bir geçmişi vardır. UNPLUG isimli öğrenci grubu, okulların ticarileştirilmesine karşı ön saflarda yer almıştır. Dahası, son bölümde tartışacağım gibi, hem muhafazakar hem de yenilikçi gruplar Channel One'a karşı harekette güçlerini birleştirmiştir.
- 17 Apple, *Cultural Politics and Education*, ss.68-90 ve Greider, *One World, Ready or Not*.
- 18 Age. Ayrıca Bakınız, Christopher Cook (27 Mart 2000), "Temps Demand a New Deal.", *The Nation*, ss.13-19.
- 19 Nancy Fraser, (1989), *Unruly Practices*, University of Minnesota Press, Minneapolis, ss.168.

- 20 Age., ss.172. bakınız ayrıca, Samuel Bowles ve Herbert Gintis, (1986) *Democracy and Capitalism*, Basic Books, New York. ve Apple, *Teachers and Texts*'deki sosyal yaşam alanındaki kazanımların başka bir alana nasıl taşınabileceği üzerine tartışma. Bu tür duruşların sağlık hizmetlerindeki geçmişi için bakınız, Sandra Opdycke, (1999) *No One Was Turned Away* , Oxford University Press, New York.
- 21 Fraser, *Unruly Practices*, ss.172.
- 22 Roger Dale, (1989), *The State and Education Policy*, Open University Press, Philadelphia.
- 23 Arta kalan ve ortaya çıkan ideolojik yapıların daha fazla tartışması için bakınız, Raymond Williams, (1977), *Marxism and Literature*,: Oxford University Press, New York.
- 24 Bakınız Allen Hunter, (1988), *Children in the Service of Conservatism*,: University of Wisconsin, Institute for Legal Studies, Madison ve Apple, *Cultural Politics and Education*.
- 25 Bakınız, örneğin, E.D. Hirsch, Jr (1996), *The Schools We Need and Why We Don't Have Them*, Doubleday, New York. Hirsch'in duruşunun içedönük bir eleştirisi için, bakınız, Kristen L. Buras, "Questioning Core Assumptions: A Critical reading of E.D. Hirsch's *The Schools We Need and Why We Don't Have Them*" isimli çalışmasının eleştirel bir okuması", *Harvard Educational Review* 69 (1999 Bahar), ss.67-93. Bakınız, aynı zamanda, Susan Ohanian, (1999), *One Size Fits Few: The Folly of Educational Standards*, Heinemann, Portsmouth, NH.
- 26 William Bennett, (1994), *The Book of Virtues*, Simon and Schuster, New York.
- 27 William Bennett, (1988), *Our Children and Our Country*, Simon and Schuster, New York, ss. 8-10.
- 28 Bakınız Wells, Amy,S. (1999), *Beyond the Rhetoric of Charter School Reform* _University of California, Graduate School of Education and Information Studies, Los Angeles.
- 29 Douglas, Mary.(1966), *Purity and Danger*,: Routledge and Kegan Paul, London.

- 30 Bakınız, örneğin, Cameron McCarthy ve Warren Crichlow, (der.) (1994) *Race, Identity, and Representation in Education*, Routledge, New York.
- 31 Bu Apple'ın *Ideology and Curriculum* isimli çalışmasında çok daha ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.
- 32 Levine, Lawrence, (1996) *The Opening of the American Mind*, Beacon Press, Boston, ss.20.
- 33 Age.
- 34 Age., ss.15. Bakınız ayrıca, Apple, *Ideology and Curriculum* ve Kliebard, Herbert, (1995), *The Struggle for the American Curriculum*, ikinci baskı, Routledge, New York.
- 35 Levine, *The Opening of the American Mind*, ss.15.
- 36 Cornbleth, Catherine ve Waugh, Dexter (1995), *The Great Speckled Bird*, St. Martin's Press, New York.
- 37 Amerika Birleşik Devletleri tarihi üzerine alternatif bir söylem için, bakınız Zinn, Howard, (1997), *A People's History of the United States*, Harper Collins, New York. Bakınız ayrıca, Zinn, Howard. (1999), *The Howard Zinn Reader*, Seven Stories Press, New York ve Zinn, Howard. (1999), *The Future of History*, Maine: Common Courage Press, Monroe.
- 38 Bu, sıklıkla metinlerin ve müfredatın kadınlar ve 'azınlıkların' katılımıyla ilgili materyal içerdiği fakat asla sıkışmış grupların gözlelerinden dünyaya bakmalarına izin verilmeyen bir 'belirtme' süreci yoluyla yapılmaktadır. Ya da 'hepimiz göçmeniz' söylemindeki gibi, tarihi benzerlik miti gruplar arasındaki bölünmeler daha kötüye giderken aynı zamanda kurulabilsin diye uzlaşmalar yapılır. Bakınız Apple, *Official Knowledge*, ss.42-60.
- 39 Ravitch, Diane. (1995), *National Standards in American Education*, Brookings Institution, Washington.
- 40 İttifakla karar verilmiş eleştirinin yüzeyinde, NCTM son dönemde öğretim metotları ve geleneksel matematik konuları üzerine düşülmesi uygulamasına geri dönülmesi konusunda resmi olarak oylama yaptı. Bakınız, Hartocollis, Anemona. "Math Teachers Back Return of Education to Basic Skills" The New York Times Gazetesi, 15 Nisan 2000, ss. A16.

- 41 Bu, Apple'in, (1999) *Power, Meaning, and Identity* Peter Lang, New York. ve *Cultural Politics and Education* adlı çalışmalarında daha detaylı tartışılmıştır. Bakınız, ayrıca, Ohanian, *One Size Fits Few*.
- 42 Bu farklılık Dale'in , *The State and Education Policy* isimli çalışmasında daha ayrıntılı bir şekilde geliştirilmiştir.
- 43 Bunun, müfredat, eğitim, ve değerlendirme üzerindeki etkilerinin detaylı eleştirel bir tartışması için bakınız, McNeil, Linda. (2000), *Contradictions of School Reform*, Routledge, New York.
- 44 Bakınız Apple, *Education and Power*, Apple, *Teachers and Texts*, ve Acker, *Gender and Teachers' Work*. Burada, işte, geçmişte çok eskilere dayanan, açık toplumsal cinsiyet ve sınıf düşmanlıkları vardır. Irkın bu dinamiklerle kesiştiği ve tarihin ve öğretimin emek sürecinin oluşumuna yardım ettiği yolların analizleri her nasılsa daha az gelişmiştir. Bununla birlikte, Michelle Foster ve Michael Fultz'un devam eden çalışmaları bu bakımdan oldukça yardımcıdır.
- 45 Herrnstein, Richard ve Murray, Charles. (1994), *The Bell Curve*, Free Press, New York.
- 46 Bakınız, Omi, Michael ve Winant Howard. (1994), *Racial Formation in the United States*, ikinci baskı, Routledge, New York. ve Selden, Steven. (1999), *Inheriting Shame*, Teachers College Press, New York. Selden'in kitabı genelde eğitim politika ve pratiklerinin büyük kısmında bir çok programı ve mesela popüler EUGENİCS hareketine katılımları hakkında çok az şey bilinen bireyi içeren ırk yapılanmalarının ne kadar da çok yaygın olduğunu göstermektedir.
- 47 Age. Bakınız ayrıca, Dyer, Richard (1997), *White*,: Routledge, New York. ve West, Cornel. (1994), *Race Matters*, Vintage Books, New York.
- 48 Rebecca Philadelphia: Temple University Press, 1987. Bu görüşlerin bazılarının, özellikle Herrnstein ve Murray tarafından kabul edilmiş olan eleştirileri için Klatch, *Women of the New Right*, bakınız Kincheloe, Joe, Steinberg, Shirley ve Gresson, Aaron, D.(der.) (1996), *Measured Lies*, St. Martin's Press, New York.
- 49 Bunun daha ayrıntılı tartışması için, bakınız Apple, *Cultural Politics and Education* ss. 11-13.
- 50 Hunter, *Children in the Service of Conservatism*, ss. 15.

- 51 Age'den alıntı, ss.57.
- 52 Age.
- 53 Metnin gücü ve çelişkili etkileri Apple, *Teachers and Texts* ve Apple, *Official Knowledge*'de detaylandırılmıştır. Ders kitaplarının muhafazakar aktivistlerin hareketlenmesine nasıl yardımcı olduğu üzerine daha fazla tartışma için bakınız Apple, *Cultural Politics and Education*, ss. 42-67.
- 54 Delfattore, *What Johnny Shouldn't Read*, ss. 123.
- 55 Age., ss.139.
- 56 Ders kitaplarının ve resmi bilginin tanımlanmasında devlet'in rolünün etki ve tarihi çok daha derinine inilerek Apple, *Teachers and Texts* ve Apple, *Official Knowledge*'de geliştirilmiştir. Bakınız ayrıca, Cornbleth ve Waugh, *The Great Speckled Bird*.
- 57 Bakınız Delfattore. (1996), *What Johnny Shouldn't Read*, Ralph Reed, *After the Revolution*, Word Publishing, Dallas, ve Detwiler, Fritz. (1999), *Standing on the Premises of God*, New York University Press, New York.
- 58 Anita Oliver ve Apple, *Cultural Politics and Education*, ss. 42-67.
- 59 "Hayali kurulan toplum" şeklinde bir ülke tartışmasına kendisini sınırlamasına rağmen özelliklerin bir çoğu aynı olduğu için Benedict Anderson'un aynı zamanda dini toplulukları da dahil etme metaforunun bir uzantısını kuruyorum. Bakınız Anderson, Benedict. (1991), *Imagined Communities*, Verso, New York.
- 60 Fraser, *Unruly Practices*, ss.172-173
- 61 Basil Bernstein özel sektörde ve devlette çalışan yeni işçi orta sınıfı fraksiyonları arasında önemli bir farklılığı ortaya koymaktadır. Farklı ideolojik ve eğitimsel yükümlülüklerle sahip olabilmektedirler. Bakınız, Bernstein, Basil. (1990), *The Structuring of Pedagogic Discourse*, Routledge, New York. "Orta" sınıfın ve sınıf fraksiyonlarının nasıl işledikleri ve dünyalarını nasıl algıladıkları konusunda, bakınız Wright, Erik O. (der.) (1998), *The Debate on Classes*, Verso, New York. ve Wright, Erik, O. (1985), *Classes*, Verso, New York ve Wright, Erik, O. (1997), *Class Counts*, Cambridge University Press, New York, ve Bourdieu, Pierre. (1984), *Distinction*, Harvard University Press, Cambridge.

- 62 Bourdieu, *Distinction* ve Bourdieu, Pierre. (1988), *Homo Economicus*, Stanford University Press, Stanford, ve Bourdieu, Pierre. (1996), *The State Nobility*., Stanford University Press, Stanford.
- 63 Bernstein, Wright, ve Bourdieu'nun çalışmalarının bir kombinasyonu bu sınıfı anlamada yardımcı olacaktır. Bir hiciv niteliğinde, ama yine de ilginçtir ki, bu sınıfın bir parçasının analizi muhafazakar yorumcu David Brooks'un çalışmasında bulunabilir. Bakınız Brooks, David (2000), *Bobos in Paradise*, Simon and Schuster, New York.
- 64 Bakınız Apple, *Cultural Politics and Education* , ss.22-41.
- 65 Bakınız özellikle, Apple Michael W. ve Beane, James A.(der.), (1995), *Democratic Schools*., Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, VA ve Apple, Michael W. ve Beane, James A. (der.) (1999), *Democratic Schools: Lessons From the Chalk Face*, Open University Press, Buckingham, İngiltere ve Smith, Gregory. (1993), *Public Schools that Work*, Routledge, New York. Burada Jeannie Oakes'un geri takip ve eğitim reformu üzerine çalışması da çok önemlidir. Bakınız Oakes, Jeannie, Quartz, Karen H., Ryan, Steve, ve Lipton, Martin. (2000), *Becoming Good American Schools*, Jossey-Bass, San Francisco.
- 66 Bakınız Steinberg, Jacques "Blue Books Closed, Students Boycott Standardized Tests, The New York Times Gazetesi, 13 Nisan 2000, ss. A1, A22. Bunun büyüüp büyümeyeceği görülmeye devam etmektedir. Yoksulların ve kültürel ve ekonomik olarak mahrum bırakılmış olanların çocuklarının buna geniş ölçüde katılıp kalmayacağı da açık değildir. Hepsinden öte, çocukların bir çoğunun seçenekleri vardır ve sınav sonucu almamayı telafi edebilirler. Bu, bu toplumda "Öteki"nin çocuğu olarak adlandırılanlar için aynı durum değildir.
- 67 Bakınız örneğin, *Rethinking Schools* dergisi. Bu dergi, eğitimde yenilikçi mücadelelerin, politikaların ve pratiklerin en iyi göstergelerinden birisidir. Rethinking Schools, 1001 E. Keefe Avenue, Milwaukee, Wisconsin 53212, USA ya da www.rethinkingschools.org daki web site adresi yoluyla bilgi alınabilir.